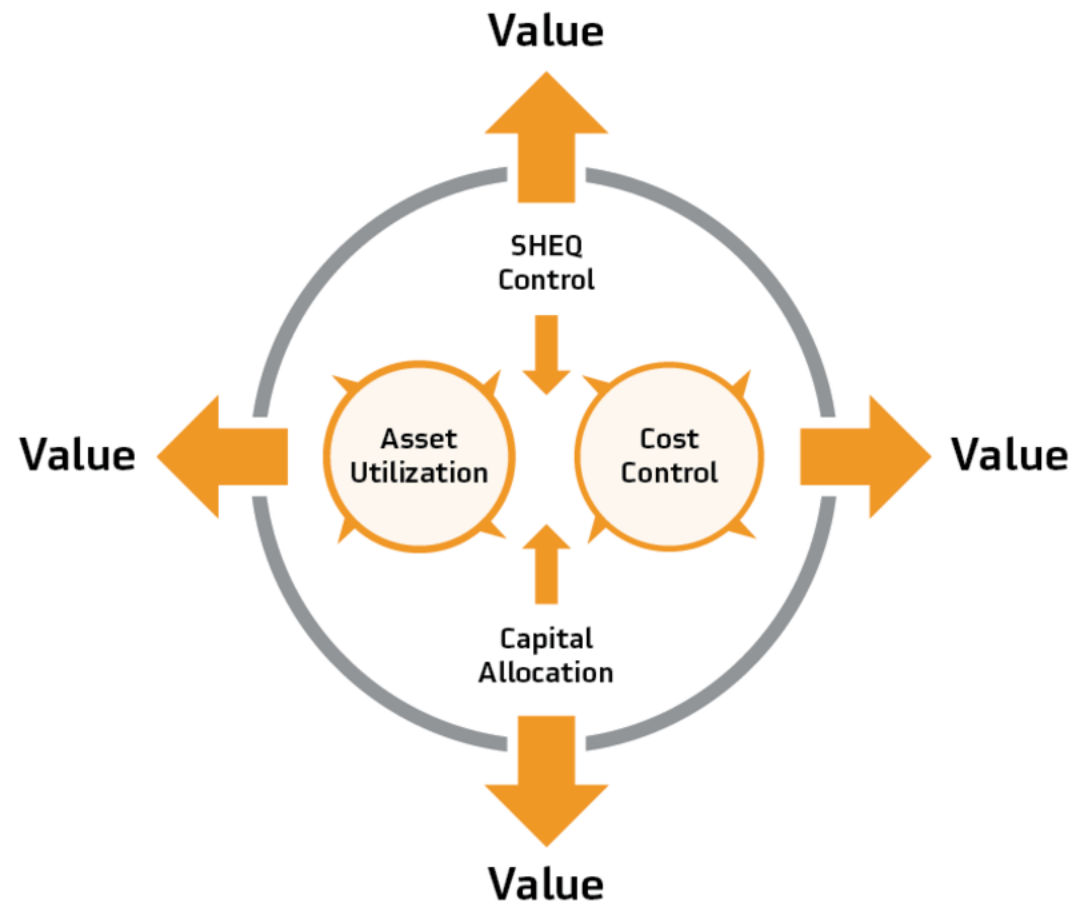

A low-angle, upward-looking shot of a wind turbine. The white tower and nacelle dominate the frame, with three blades extending towards the top. A yellow crane arm and a red-and-white checkered flag are visible on the left side of the tower. The background is a clear blue sky with some faint white clouds. In the bottom right corner, there is a faint, white, stylized graphic of a circuit board or network diagram.

Samenwerken aan digitale weerbare windparken

Fieldlab Zephyros

de Kaap Vlissingen, 21 november 2024

De nieuwe realiteit: een wereld tussen oorlog en vrede

Dit artikel is u cadeau gedaan door **D. de Jong**

Interview • 22 aug 06:00

AIVD-baas Akerboom: 'Mensen zijn sneller in staat én bereid geweld te plegen'

Ria Cats, Ardi Vleugels

Directeur-generaal Erik Akerboom van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst ziet de wereld steeds onveiliger worden. Hij maant burgers en bedrijven zich voor te bereiden op het onverwachte en realistisch te zijn, maar niet in angst te leven. 'Ik zou nog steeds naar de Spelen of naar Taylor Swift gaan.'

Directeur-generaal Erik Akerboom van de AIVD waarschuwt: 'Zorg dat je 24 uur kunt overleven als het moet, denk niet dat de overheid alles voor jou kan oplossen.' Foto: René van der Hulst voor het FD

Laatste nieuws

13:23

Meer jongeren in de bijstand en werkloos

13:11

'Als je hetzelfde blijft doen, weet je dat je bij de volgende Spelen niet meer de beste bent'

13:00

Na een hete zomer boordevol veranderingen hebben de Democraten het momentum

11:18

'Geplaagd Intel vraagt zakenbanken advies over weg naar herstel'

11:00

Laat deelnemer meer baas zijn over eigen groen pensioen

Context

DE VERZUCHTING NAAR EIGENTIJDSE GEMEENSCHAPSAFBAKENING

De Clingendael Buitenland Barometer peilt jaarlijks wat de Nederlandse bevolking als bedreigend ervaart en waar haar hoop biedt in de internationale omgeving. Hoofdbevindingen bij de opening van 2024 zijn:

- Nederlanders vrezen door de jaren heen vooral dreigingen die direct de gemeenschap raken: een cyberaanval op vitale kritieke infrastructuur staat wederom op 1
- De Nederlanders vrezen dat de door hen meest impactvol geachte dreigingen zich ook binnen 5 jaar zullen manifesteren

WSJ PRO CYBERSECURITY

[Home](#) [News](#) [Research Archive](#) [Newsletters](#) [Events](#)

WSJ PRO

European Wind-Energy Sector Hit in Wave of Hacks

Three Germany-based wind-energy companies have been the targets of cyberattacks since Russia's invasion of Ukraine; hacks come as governments move to transition away from Russian fuel

Cyber Security Raad aan nieuw kabinet: Nederland moet meer investeren in digitale veiligheid

Nieuwsbericht | 05-02-2024 | 10:00

Het nieuwe kabinet moet meer doen om Nederland digitaal veiliger te maken. Dit schrijft de Cyber Security Raad (hierna de raad) in een brief aan de informateur. De raad waarschuwt dat de huidige inspanningen en investeringen voor cybersecurity niet genoeg zijn om de groeiende digitale dreigingen vanuit statelijke actoren en cybercriminelen het hoofd te bieden. Dit raakt onze nationale veiligheid en zet onze vrijheid, democratie en welvaart steeds meer onder druk.

Wind Turbine Giant Nordex Hit By Cyber-Attack

Benjamin David
Deputy Editor, Infosecurity Magazine
Email Benjamin

German wind turbine manufacturer, Nordex Group, was hit by a cyber-attack on 31 March 2022, with an update issued by the firm this week.

The cyber-attack was detected by IT security team at an early stage, according to Nordex, and response measures were taken quickly.

Nordex revealed that the necessary response protocols were taken and IT systems across multiple locations and business units were shut down.

In a [statement](#), the company said: "To safeguard customer assets, remote access from Nordex Group IT infrastructure was disabled for turbines under contract.

"Nordex turbines continued operating without restrictions and wind farm communication with grid operators and energy traders was, and remains, unaffected."

Nordex implemented alternative remote control services for the majority of its fleet.

Internal and external IT experts are currently investigating the cyber-attack, with preliminary results suggesting that the cyber-attack only affected internal IT infrastructure.

"There is no indication that the incident spread to any third-party assets or otherwise beyond Nordex's internal IT infrastructure," Nordex said in its statement.

ADVERTISEMENT

ADVERTISE HERE

You may also like

NEWS 02 NOV 2023

Wind Turbine Giant Offline After Cyber Incident

NEWS 08 JUN 2015

Wind Turbines Open to Hijacking

5

“Digitale weerbaarheid: Cybersecurity & cybercrime

In onze digitale samenleving heeft uitval of verstoring direct impact op ons welzijn, onze welvaart en vertrouwen in instanties. De digitale dreiging voor Nederland is onverminderd groot. Statelijke actoren voeren cyberaanvallen uit en zetten economische middelen in om politieke, economische en militaire doelen te bereiken. Wereldwijd opererende criminelen verdienen grof geld aan cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit met grote schade voor organisaties, burgers en de samenleving als gevolg.”

Regeerprogramma sept 24

Het regeerprogramma

Nationale en internationale veiligheid

- **Weerbaarheid** militaire en hybride dreigingen **wordt** versneld **verhoogd**
- ~~Crisisopereringen en Veiligheidstop~~
- **Extra investeren** in AIVD en MIVD
- Politie en OM krijgen grotere rol in **aanpak spionage**
- **Import** van elektronica en diensten vanuit landen met een vijandig cyberprogramma **wordt afgebouwd**
- **Straffen** voor terroristische misdrijven **gaan omhoog**
- **Verbod** op **ongewenste buitenlandse financiering** van o.a. verenigingen en stichtingen
- **Maximale straffen** voor 14- en 15-jarigen **wordt verhoogd**

David van Weel
Minister van Justitie
en Veiligheid

Waarom dit voor iedereen belangrijk is

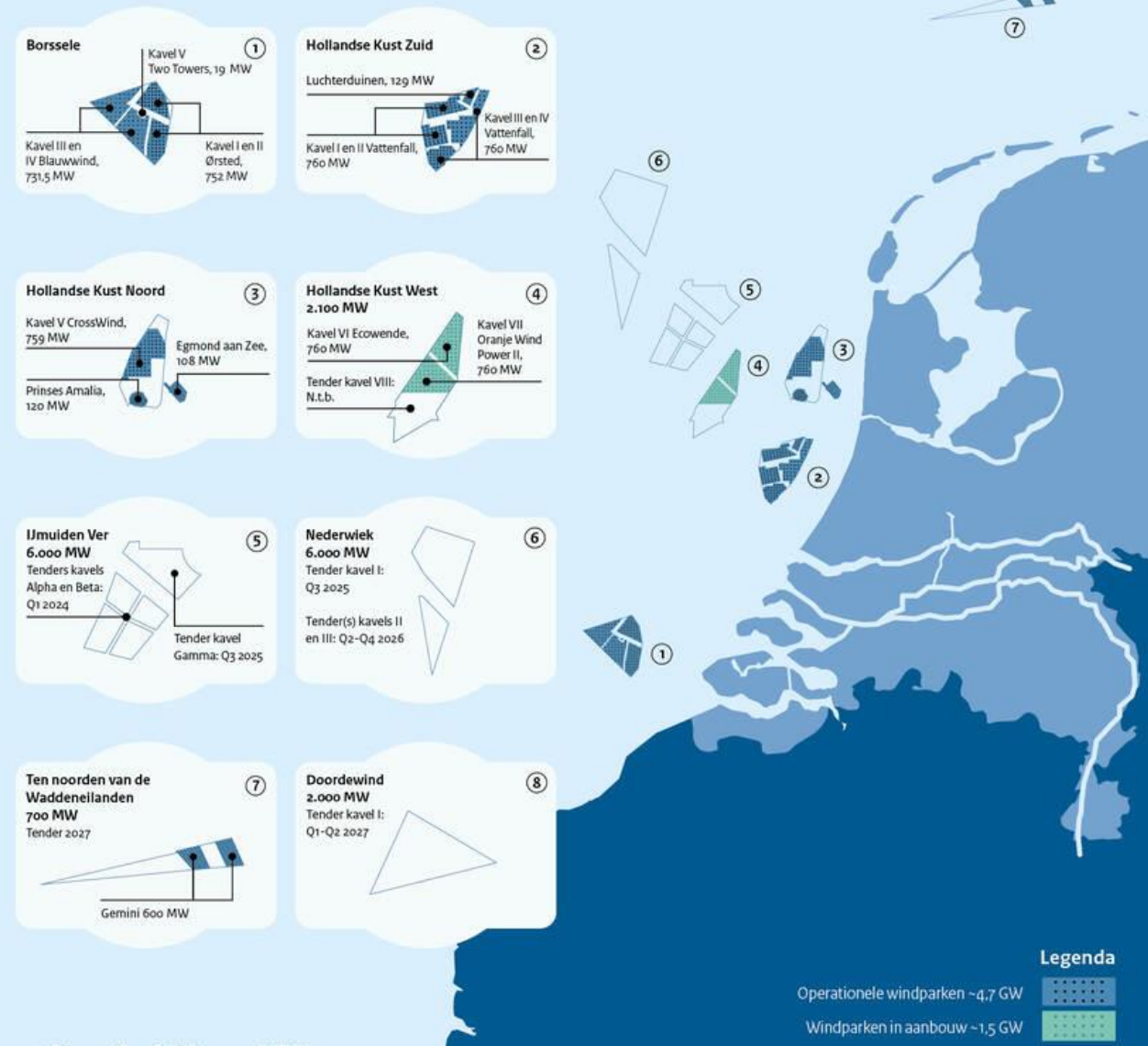
- **Opgesteld vermogen groeit exponentieel**

- **Strategische autonomie**

- **Economisch verdienvermogen**

- **Complex stakeholder veld**

Routekaart Windenergie op zee 21 GW

CCS-projecten. Hiermee is echter niet gezegd dat er geen vergunning meer verleend zou kunnen worden voor CO₂-opslag na 2035. Daarmee lijkt er ook richting 2050 geen belemmering om de beschikbare ruimte in offshore gasvelden te gebruiken voor CO₂-opslag. Tabel 4-3 geeft de vereiste totale hoeveelheid CO₂-opslagcapaciteit die hoort bij het Importafhankelijke en Zelfvoorzienende eindbeeld. Deze komt vrij bij industriële processen, de opwekking van elektriciteit in conventionele centrales en bij de opwekking van blauwe waterstof. Gegeven de onzekerheden in gebruik van CCS na 2030 is wederom een lineair toekomstpad aangehouden (figuur 4-3).

TECHNOLOGIE	IMPORT-AFHANKELIJK	ZELFVOORZIENEND
CCS (Mton/jr)	4,6	26,8

Tabel 4-3 Eindbeelden benodigde jaarlijkse CO₂-opslag

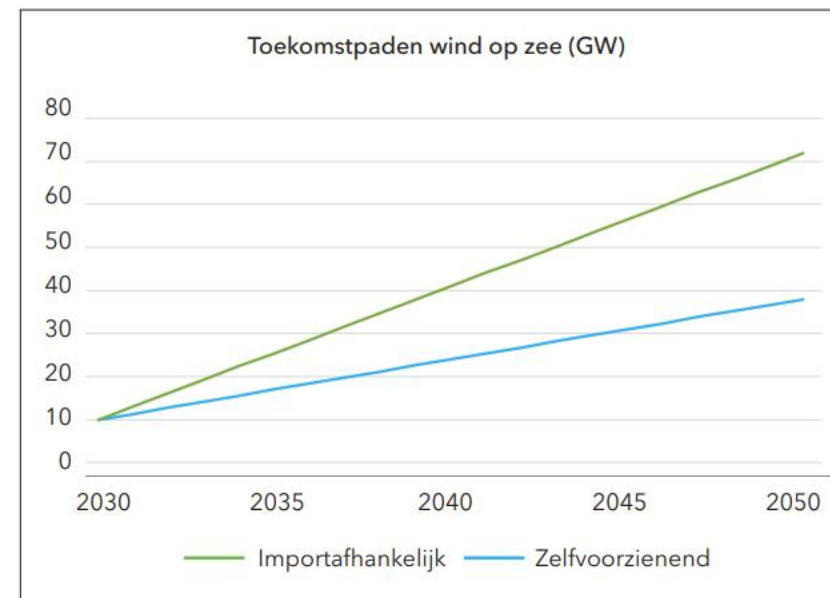
TECHNOLOGIE	IMPORT-AFHANKELIJK	ZELFVOORZIENEND
Wind op zee vermogen (GW)	38	72
Energieopbrengst (TWh)	170	325

Tabel 4-4 Eindbeelden wind op zee productie

4.2.2.1 Wind op zee

Het Importafhankelijke en Zelfvoorzienende eindbeeld bevatten een taakstellend vermogen aan wind op zee van respectievelijk 38 GW en 72 GW. In deze paragraaf wordt bekeken onder welke omstandigheid dit haalbaar is. Daarbij worden getoetst of

- er voldoende ruimte beschikbaar is ;
- het benodigde groeitempo realistisch is;
- de marktontwikkelingen het toelaten;
- de milieubelasting toelaatbaar is.

Figuur 4-4 Toekomstpaden wind op zee

De noodzaak tot publiek-private samenwerking

“Dit samenwerkingsverband – FLECS genaamd – is bedoeld om de overheid en het bedrijfsleven te helpen bij het ontwikkelen van robuuste, digitaal veilige offshore infrastructuren, inclusief de aanlanding daarvan. Het PPS FLECS is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van kennis en innovatie, het formuleren en verstrekken van adviezen, het experimenteren met nieuwe technologie, en het creëren van een transparant en marktstimulerend innovatieproces (precompetitief) rondom cybersecurity in de offshore-energie sector.

“

Rijksoverheid

tki offshore energy
topsector energie

KernTeam FLECS

Onafhankelijk Kwartiermaker

EZ/DE

KGG/SE/EM/ER

Topsector Energie

TKI/OE

2 wetenschappelijk adviseurs (Delft/Twente)

TenneT

OWOP

Cybersecurity bedrijven

Naast “coalition-building” heeft FLECS een concrete uitvoeringsagenda:

- **6 projecten met de sector gericht op het verhogen van de weerbaarheid van de keten**
- **Lange termijn R&D agenda gericht op permanente innovatie**

FLECS ONDERZOEK

- Kennis en kennissen
- 200 PHd's over 10 jaar
- Fundamenteel, toepasbaar en toegepast
- Vanaf begin: samen met marktpartijen

FLECS ONDERZOEKSTHEMA'S

Het onderzoek is voor een belangrijk deel multidisciplinair van karakter. Het past binnen de National Cyber Security Research Agenda (NCSRA-III, 2018) en het TKI Cyber Security for the Netherlands programma (CS4NL, 2022). De belangrijkste thema's uit die programma's zijn:

Security by Design, IT/OT Security, Secure

Connectivity, Supply Chain security,

Specifiek voor het OE domein:

Resilience by design, gevoeligheids-analyse

Thank you

Stay in touch

Michel Mulders
Kwartiermaker FLECS
06 12631745

